GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakladem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 89. W Poniedziałek dnia 18. Kwietnia. 1842.

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Paryża, dnia 8. Kwietnia.

Na posiedzeniu wczorajszém Izby Deputowanych podczas obrad nad nadzwyczajnemi kredytami rozbierano następującą poprawkę Pana Malleville: »Od r. 1844. i odtąd co 10 lat ma być Izbom nowy projekt rozkładu podatków osobistych i od ruchomości, oraz od drzwi i okien, przekładany; nastąpi więc zmiana tak nazwanych *loi de récensement*. W tym celu w każdéj gminie przez urzędników poborowych wspólnie z mairem ma być ułożona tabella, zawierająca liczbę podatkujących osób, mieszkań, okien i drzwi.«

Wczoraj podczas posiedzenia ciągle obiegały pogłoski o bliskiéj zmianie ministeryalnéj, które tyle nastręczały materyi do rozmów, że nawet na mowę Pana Thiersa mało co uważano. Wynurzono podobno życzenie, żeby Hrabia Molé nastąpił w miejsce Pana Guizot, chociaż i w tym razie wiele zostaje trudności do zwalczenia. Najgłówniejszą byłoby, skłonić Hrabiego Molé, aby przed ukończeniem wyborów przyjął Prezesostwo. Hrabia miał oświadczyć, że wtenczas tylko kierunku spraw się podejmie, gdyby mu przydano kollegę, któryby, jak np. P. Thiers, wielki miał wpływ na wybory. Ale Pan Thiers nie zechce zapewne w nowo-tworzącym się gabinecie podrzędnego przyjąć miejsca, bywszy już raz wszechwładnym Ministrem i przewodnikiem wydziału spraw zagranicznych. Te i tym podobne trudności utworzenie nowego gabinetu może długo jeszcze przewleką i Pana Guizota przy stérze utrzymają. Ale wszyscy na dworze bywający w tém się zgadzają, że czas wziętości Pana Guizota upłynął, i że go tylko zatrzymują, ponieważ dotychczas nie mają sposobności wyręczenia go.

Do hotelu poselstwa austryackiego przybył goniec nadzwyczajny z Wiednia. Przywiózł on téż podobno od Posła naszego tamecznego, Hr. Flahault, depesze do Pana Guizota, w których donoszą, że pytanie turecko-greckie bliskiém jest zupełnego załatwienia. — Wczoraj rano odebrano tu depesze od Pana Bourquenay z Konstantynopola, brzmiące bardzo pomyślnie. Porta nową notę do Sir Stratforda Canninga wydać postanowiła, w celu domagania się zupełnego ustąpienia Anglików z Syryi.

Podczas gdy dodatkowe dopłaty dla Algieru uchwalają i podczas gdy same raporta Generała Bugeauda o odniesionych umieszczają zwycięstwach, zjawia się nagle tylokrotnie pobity Abdel Kader na czele dość licznego od-

działu wojska. Przybywa on z pustyni, z Maroko, lub zkądkolwiek indąd na czele 4000 piechoty Kabylskiéj, batalionu i dwóch szwadronów regularnego wojska i około 1000 jezdźców arabskich. Z tém wojskiem uderza na naszych sprzymierzeńców w Ilemezenie i walczy przeciw Generałowi Bedeau, któremu Generalny Gubernator niezwłocznie batalion Zuawów z swego korpusu expedycyjnego w pomoc posłał. Także załoga orańska i duary mają Generałowi Bedeau, wszystkich im mniéj potrzebnych żołnierzy ustąpić. Wypadki te dowodzą, że się całkiem czém innèm zająć wypadało, nie zaś portem algierskim, i że poprzednio główne rzeczy załatwić wypadało, zanim do potocznych przystąpiono. Z raportów Generała Bugeauda można było wnioskować, iż nieprzyjaciół naszych w Afryce wkrótce pokonamy, i że Abdel Kader w państwie marokańskiém przytułku szukać będzie zmuszony. Smiały zaś ten naczelnik w obecnym czasie w dotkliwy nader przekonywa nas sposób, iż to same były fałsze, i wojna dłużéj się przewlecze, niż powszechnie we Francyi mniemano. Jak śmiesznemi okazują się obrady nad groblą portową w Algierze, albo raczéj nad systematem tego lub owego inżeniera, podczas gdy codzień nie bój o posiadłości nasze zwodzić i codziennie nowe trudności pokonywać potrzeba.

Następujący wykaz przedstawia powiększającą się konsumcyą cukru we Francyi od 1815 roku:

Roku	1815	16,000,000	kilogramów
	1816	24,000,000	»
	1818	36,000,000	»
	1820	48,000,000	»
	1822	55,000,000	»
	1826	61,000,000	»
	1827	62,000,000	»
	1829	67,000,000	»
	1831	80,000,000	»
	1333	86,000,000	»
	1837	92,000,000	»

W roku 1841. podniosła się konsumcya cukru więcéj niż do 100 milionów kilogr. — Pod panowaniem Henryka IV. cukier był tak rzadką rzeczą, że tylko w aptekach na łuty był sprzedawany. Roku 1700. konsumcya tego artykułu nie wyniosła jak jeden milion kilogr. przy 16 milionach ludności. Dopiero z 18 stuleciem powiększyła się tak znacznie konsumcya cukru. Roku 1789. skonsumowano 23 miliony kilogramów.

Wychodząca w Paryżu Gazeta damska (Gazette des femmes), zawiera artykuł pod napisem: »Życie Xiężniczki Maryi Orleańskiéj.« Ten czuły, rozrzewniający życiopis, skreślony jest z tak delikatném czuciem i w taki sposób jest przedstawiony, że pod każdym względem za wzór może być uważany.

Z dnia 9. Kwietnia.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych d. 8. Kwietnia poprawka Mallevilla przepadła i cały projekt do prawa dotyczący dodatkowych kredytów większością 220 głosów przeciw 143 na korzyść ministrów w przyjęty został.

Anglia.

Z Londynu, dnia 7 Kwietnia.

Prassa angielska umieszcza wiadomości o szyderstwach, jakich się dzienniki francuzkie, szczególniéj Charivari, względem Biskupa Alexandra w Jerozolimie dopuszczają. Liberalny Sun powiada: „Nie mamy żadnego prawa żalenia się na to. Większego głupstwa zapewne nigdy jeszcze nie popełniono, jak kiedy angielskiego Biskupa z żoną i dziećmi do miasta Dawidowego, dla nawracania mieszkańców Syryi, wysłano; gminy bowiem protestanckiéj wcale tam nie ma. Każdy, który Wschód zwiedził, wie bardzo dobrze, jak czystość czyli bezżeństwo xiędza jest przedmiotem uszanowania ludności tameczněj. Teraz zaś przybywa Biskup Alexander w orszaku tryumfalnym, a tuż za nim przybywa brzemienna żona i 5 czy 6 drobnych dzieci! Czyliż w oczach mieszkańców Jerozolimy mogło być coś śmieśniejszego i przeciwniejszego? Zaraz pierwsze wystąpienie jego było uchybieniem w oczach opinii publicznéj; wyszydzeniem uczonéj u stóp Krzyża pokory. Rząd nasz powinienby się starać o naśladowanie postępowania ludzi światowych, którzy słabości swego charakteru nawet przed oczami przyjaciół tają. Rzecz z Biskupem syryjskim nie jest sama przez się niedorzeczniejsza, a obok tego ledwo o połowę tyle niesprawiedliwa, jak nie jedna, którą w bliskości codzień robimy; ale o tém dotąd Turcy nic nie wiedzieli, i sami Francuzi także równie mało. Gdyby Syrya była prowincyą angielską i gdybyśmy się z nią tak jak z Irlandyą obchodzili, wtedy posłalibyśmy do niéj nie tylko jednego ale tuzin cały Biskupów i kilka set wyższych i niższych kapłanów, a nadto zmusilibyśmy jeszcze każdego tamecznego mieszkańca, bądźto żyda, turka, druza, ormianina, kopta lub katolika do hojnego utrzymywania tych dygnitarzy duchownych, podobnie jak Baszów i Emirów, z dochodów chrześciańskiego podatku, znanego pod nazwiskiem dziesięciny. Wszystko to robimy w Irlandyi i od wieków tak robiliśmy. Ale czemuż chcemy się przez propagandę tego systematu wystawić na pośmiewisko i szyderstwa? W Szkocyi systemat ten nie udał się,

a w osadach naszych zasialiśmy przez to ziarno ogólnego zniechęcenia. Ponieważ Dr. Alexander, Biskup jerozolimski, jest istotnie uprzejmym i uczonym mężem, najlepszą przeto byłoby rzeczą, gdyby go Sir Robert Peel jak najprędzéj rządowym parostatkiem wraz z jego rodziną znowu na powrót do Anglii sprowadził. Początek już okazał, że się na takie posłannictwo nie zda, mimo tego, że jest doskonałym oryentalistą. Gdyby był wziął z sobą biblią, a ciężarną swoję żonę w domu zostawił, byłby miał niejakie widoki osięgnięcia nareszcie zamierzonych korzyści, szanując uprzedzenia Syryiczyków.« (Sun zanadto się zajmuje dowcipkowaniem dzienników francuzkich. Prawda, że wjazd Biskupa z całym orszakiem małżeńskim za sobą, ma coś komicznego w sobie; ale pytanie, czyli to szczególniéj na Wschodzie czują, gdzie się każdy do stanu małżeńskiego greckich duchownych i mahometańskich sług religii przyzwyczaił).

Rzeźbiarz Wyatt ukończył już nową statuę Xięcia Wellingtona, która jest cztéry razy większa od naturalnéj wielkości i przedstawia Xięcia w mundurze, jaki miał pod Waterloo.

Z Stanów Zjednoczonych donoszą, że na wniosek Pana Upshur o potrzebie utworzenia wyższych stopni w marynarce odpowiednio obcym marynarkom, Komitet morski w Izbie Reprezentantów zaproponował, aby oznaczyc stopnie dla 3 Admirałów, 3 Wiceadmirałów i 3 Kontradmirałów.

Według listów z Kartageny, powstańcze poruszenie Carmony zakończyło się na tém, że Deputowani z Kartageny, Santa Martha i Cinegas, udali się do Prezydenta Nowéj Grenady, Generała Heran, i przyrzekłszy mu poddanie powstańców, wyjednali zapewnienie, że Karmona będzie miał sobie życie darowane, poczém tenże cofnął się do Cinegas. Kartagena została następnie zajętą przez wojsko rządowe.

Z dnia 9. Kwietnia.

— — Co do wypadków w Afghanistanie, tyle przynajmniéj już teraz twierdzić można, że rząd angielski nie ma wyboru, osadziwszy raz na tronie słabego i niepopularnego Szacha. Ponieważ bowiem po wykryciu zabiegów agenta rossyjskiego, Kapitana Wikowicza, oczewiście o to chodziło, które z dwóch współubiegających się mocarstw nad granicą Indyj usadowić się miało, musiała więc Anglia daléj się posunąć, i nie czyniła tego w zamiarze próżnym zaborów i podbojów, lecz tylko dla własnego bezpieczeństwa i ocalenia. Wszakże zdaje się, że tenże agent, który popadłszy w niełaskę u Cesarza z powodu zbytecznéj swéj gorliwości, czyli raczéj niezręczności przy postępowaniu swém na dworach Chanów Indyjskich, z rozpaczy się zastrzelił, obecnie może znowu się zjawi i w korzystniejszéj porze na scenie wystąpi. Ostatniemi czasy równocześnie z wiadomością o zamierzonéj powtórnie wyprawie Szacha Perskiego przeciw Heracie, czytaliśmy w gazetach, że Pułkownik Duhamel, Poseł rossyjski w Teheranie, z powodu bardzo zręcznego sprawowania swéj służby orderem wysokim od Cesarza ozdobiony został. W prawdzie korrespondent gazety Times (z d. 30. m. z.) dowodzi z porównania dat, że poprzednik Pana Duhamela Hrabia Simonicz już dawno przed nadejściem reklamacyi angielskich, więc z przyczyny że rząd Rossyjski sam udziału jego w wyprawie przeciw Heratowi nie pochwalał, a nie w skutek niepowodzenia téj wyprawy odwołany został; bo podług depeszy do Mac Neilla Lord Palmerston już d. 7. Kwietn. 1838. r. o tém odwołaniu był zawiadomiony, d 9. Wrze. dopiero owo oblężenie cofnięto, ale już d. 26. Czerw. stanął układ między Rundschit Singem i Szachem Sudszą względem przejścia przez Indus, co było porywczym początkiem nieszczęsnéj wojny Afghańskiéj a dopiero d. 29. Paźdz. polecono Lordowi Clanricarde aby z reklamacyami swémi wystąpił; tak tedy Whigowie procedurę exekucyi rozpoczęli. Wszakże, choćby tak i w istocie było, jednakże wyprawa przeciw Chiwie dostatecznie dowiodła że Rossya zamiaru odzyskania straconego na chwilę wpływu na Azyę środkową bynajmniéj nie zaniechała. Tak tedy oba mocarstwa jak zostawały tak i zostają w stosunku zawisnego, to potajemnie się krzątającego, to znowu na jaw się wydobywającego rywalstwa — ciągłego ścierania się między interesem posiadania i ambicyi a zatrzymanie Afghanistanu już z tego względu nie ustało być koniecznością dla Anglii; nie może ona moralnego wrażenia, sprawionego przez tę klęskę, zostawić bez naprawy. Zastanawia oraz, że Ukbar Chan, syn Dosta Mohammeda, który tak wielką w Kabulu grał rolę, nagle z Bochary przybył opatrzony w znaczne summy pieniężne. Pytaniem więc, skąd te pieniądze wziął?

Hiszpania.

Z Madrytu, dnia 2. Kwietnia.

Sądząc podług tonu w jakim gazety ministeryalne ciągle przemawiają, zdaje się że rząd postanowił przeprzeć swój kortezom przedłożony projekt do prawa, tyczący się odłączenia kościoła hiszpańskiego od Stolicy Apostolskiéj, aby sprawy kościelne podług swego upodobania urządzić. (Inne gazety donoszą, że wspomniany projekt do prawa zapewne nie tak prędko kortezom przedłożony zostanie,

ponieważ większość kommissyi przeciw niemu się oświadczyła a Pan Olozaga nie chce być w tym interesie sprawozdawcą.)

Infant D. Francisco de Paula otrzymał nareszcie od Rejenta pozwolenie, przeniesienia się z Bourgos na inny punkt półwyspu, byle nie do stolicy. Zdaje się, że Infant obierze sobie Sewillę za stałe zamieszkanie, gdyż cieply klimat Andaluzyi znośniejszym będzie dla niego od klimatu w Bourgos, gdzie w czasie zimy mocno się zaziembił. Drugi syn jego prosił o pozwolenie wejścia do marynarki wojennéj, i natychmiast otrzymał od Rejenta nominacyą na Porucznika fregaty. Najstarszy syn, który obecnie podróżuje, powróci wkrótce do Hiszpanii, i za zezwoleniem Rejenta zaciągnie się do armii. Jeden z dzienników, uważany tak za organ rządu jako też za wspierającego interessa Infanta Don Francisco, mówi: »Ścisłe porozumienie się, panujące pomiędzy najbliższym krewnym naszéj konstytucyjnéj Królowéj, a niezwalczonym bohaterem, który kieruje losami tego narodu, posłuży do utrwalenia prawego stanu wyszłego z powstania wrześniowego.«

Były Prezes junty Barcelońskiéj, ogłoszonéj za buntowniczą, p. Clinas, wszedł do Kongresu jako Deputowany owéj prowincyi. Także były Redaktor republikańskiego dz. El Huracan, Don Patricio Olavarria, zajął miejsce w Kongresie jako Deputowany prowincyi Coruna.

D a n i a.

Z Kopenhagi, dnia 28. Marca.

Według wiadomości z St. Croix pod dniem 17. Lutego, wojenny bryg »Alert« uderzywszy o raffę zatonął, ale cała osada uratowaną została, i na parostatku angielskim powróciła na wyspę St. Tomasza. To nieszczęście miało zajść w czasie pięknéj i spokojnéj pogody.

G r e c y a.

Z Aten, dnia 20. Marca.

Ucichła przecie wrzawa wojenna na otomańsko-helleńskiéj granicy, i spokojnym dolinom nad Achelousem i Sperchiusem dalszy pokój zapewniony został. Lepiéj, że się na tem skończyło, lubo wypadek walki nie powinien był przerażać, choćby Turcy byli nawet w 50,000 ludzi na Termopile ruszyli, choćby się nawet byli przez nie przerżnęli i w pierwszym napadzie rozlali hufce swoje po rumeliockich eparchiach aż do Istmusu. Skoro by tylko Król Otto był wezwał swoję helleńską propagandę i powołał naród do świętéj walki za swobody kraju od Pinusu aż do Dunaju, skoroby Kapitanowie Olympu byli na dół zeszli, cała Macedonia i Turcya byłaby powstała, wojsko greckie zebrałoby się, kroki zaczepne byłyby przedsięwzięte, i skoroby Kriesis, waleczny Admirał, z 400 bryganiami swemi drogi do morza był zamknął, pytanie, czy z owéj sodomskiéj niedołężnéj armidy byłby choć jeden człowiek cały wyszedł, aby zawieźć do Stambułu buletyn wojny. Greków trudnoby było utrzymać, widzieli oni za wiele sławy i zaszczytu z ostrza ich szpady spadających, ale byłoby to wysilenie, i lepiéj że się bez niego obeszło. Młoda Grecya wiele krwi już utraciła i znajduje się teraz w stanie rekonwalescencyi.

T u r c y a.

Podług Gazet niemieckich następująca jest treść noty, podanéj przez Portę posłom europejskim pod względem wniosku odwołania Omara Baszy z Syryi: »1) Ponieważ mocarstwa ciągle i przy każdéj sposobności hatyszeryfem z Gülhane jako proporcem jakim się zastawiają, przeto na mocy tego i Omara Baszy bez ważnych dowodów z urzędu złożyć nie można. Gdyby jednak obowiązku swego nie wypełniał, dowiodła Porta przy każdéj sposobności, że tam, gdzie potrzeba wymaga, sprawiedliwość wymierza, i wtedyby nowego tureckiego mianowała Gubernatora. Na żaden sposób zaś i pod żadnym warunkiem nie można się przychylić do życzenia mocarstw, aby chrześcianskich naczelników rządzcami gór syryjskich mianować, gdy się postępowania takowe do uspokojenia kraju niedostatecznem okazało. 2) Co się dotyczy żądania mocarstw, aby uzbrajania zaniechano; Porta sama jedynie takowych zaprzestać nie może, dopóki wszystkie zewnętrzne i wewnętrzne stósunki podług jéj życzenia załatwione nie zostaną, owszém Sułtan widzi się wśród obecnego stanowiska, jakie zagraniczne mocarstwa zajmują, zmuszonym podwajać uzbrojenia swoje na lądzie i na morzu i wszelkich użyć sposobów do utrzymania zbrojno swéj powagi i zabezpieczenia prawa swego. 3) Nakoniec zmuszają Portę do oświadczenia raz na zawsze, że żadnego obcego, nieproszonego wmieszania się do spraw wewnętrznych cierpieć nie chce i nie może. Turcya jest mocarstwem pierwszego rzędu, i dla tego musi to Portę mocno zastanawiać, że się mocarstwa z nią, jakby z narodem drugiego rzędu obchodzą. Być na to jeszcze i nadal pobłażającym nie zgadza się z jéj godnością i musiałoby ją w oczach Europy i w oczach powierzonych jéj od Boga ludów poniżyć.

E g i p t.

Z Alexandryi, dnia 16. Marca.

Przed trzema dniami zawinął tu z Bejrutu parostatek angielski »Cyclop.« Handel w tamecznych okolicach zupełnie prawie jest zatamowany, szczególniéj wewnątrz kraju, a tą

w skutek niebezpiecznych komunikacyj. Podróżnych rabują, mordują, i najwięcej Anglików doznaje tego losu. W Damaszku, Basza tameczny wsadził do więzienia żyda angielskiego, a gdy Konsul, dla uwolnienia go, posłał tam swego dragomana z janczarem, słudzy Baszy napadli na nich, pobili, dragomanowi rękę zgruchotali, a Konsul z żądaném zadosyć uczynieniem do Konstantynopola odesłany został. W samym Bejrucie dowódzca parostatku angielskiego »Vesuvius,« znieważony został przez kupca tureckiego, a przybiegła policya, zamiast go obronić, jeszcze go na ziemię powaliła. Konsul, nie mogąc także otrzymać zadosyć uczynienia, wysłał parostatek z raportem do Stambulu. Podobnemi doniesieniami napełnione są listy z Syryi. W górach wszystko jest rozprzężone, o niczém tam nie słychać, jak o rozbojach i rabunkach.

Persya.

(Z Gaz. Frankfortskiej.) — Stósownie do wiadomości z Moskwy, odebranych w Berlinie, 50,000 Persów wyruszyło naprzeciw Heratowi. Dodają, że Szach przez żadne przedstawienia Posła angielskiego, nawet ani przez pogróżkę, że Anglia wyprawę tę za wypowiedzenie sobie wojny poczytywać będzie, od raz powziętego planu odstraszyć się nie dał. Podobnie jak powstanie w Afghanistanie, tak i tę wyprawę przemagającemu wpływowi Rossyi przypisują; mówią nawet o 2,000,000 rubli sr., które Szach dla przysposobienia wyprawy téj otrzymać miał. — Wszakże są to tylko pogłoski.

Indye Wschodnie.

Z Bombaju, dnia 1. Marca.

Skoro się rząd wschodnioindyjski o potwierdzeniu wiadomości o nieszczęśliwym odwrocie wojska angielskiego dowiedział, rozkazał natychmiast zwiększyć każdy pułk armii o jeden batalion, przez co całe wojsko o 26,000 ludzi wzmocnione zostanie. Pierw zaś już, jak wiadomo, brygadę Pułkownika Wilda i drugą brygadę pod Generałem Pollockiem, mającym objąć naczelne dowództwo na odsiecz Dschellalabadu wysłał. Pułkownik Wild starał się wąwoz Keiberski opanować, ale dla braku artyleryi cofnąć się musiał. Wąwoz, ten prowadzi między Peschawrem a Dschellalabadem przez skałę od 1000 do 1500 stóp wysoką i na niektórych miejscach jest tylko na 50 a nawet na 12 stóp szeroki, w którymto punkcie góruje nad nim cytadella Ali — Musdchid. Szach Nadir okupił sobie przed 100 laty przejście przez ten wąwoz 100,000 f. st. General Avitabile, Włoch, dowodzący wojskiem siksowskiem, przyjął wojsko angielskie w Peschauerze jak najuprzejmiéj i w potrzeby różne opatrzył. Dnia 5. Stycznia obsadzili Anglicy wspomnianą cytadelę Ali - Musdsid, ale w krótce napadły na nich pokolenia i w pień wycięły. Dnia 19. chciał Brygadyer Wild wąwóz opanować i uwolnić cytadelę, w któréj jeszcze nieco wojska było pozostało; ale zbity i sam raniony musiał nawet rzeczy i kassę pozostawić. Dnia 23 nanowo się o to samo nadaremnie kusił. Wygłodniała osada cytadeli opuściła ją d. 24. i starała się do brygady dostać, i dokonała tego utraciwszy 2 Oficerów i 150 sipahiskich żołnierzy, poczém się do Peschaueru cofnięto. General Pollock stanął d. 7. Lutego z działami i amunicyą w Peschauera i trzeba się było spodziewać, że on wąwóz ten zdobyć i Dschellalabad obronić potrafi. Pokolenie Keiberskie, broniące wąwozu, znane jest z swéj dzikości. Ukbar Chan chciał ich na swą stronę 1500 rupiami przeciągnąć, ale im się to zamało zdawało. Mimo to wnoszą, że sami wąwozu tego bronić będą.

Między pułkami Madraskiemi w Sekunderabad, w kraju Nisam, groźny wybuchnął bunt, ponieważ kompania Wschodnio-indyjska rozkazała, aby dodatki do pensyi dawniéj dla wojska przeznaczone ustać miały. Żołnierze najlepszych pułków wypowiedziawszy Oficerom swoim posłuszeństwo oświadczyli, że woleli by służbę porzucić aniżeli w służbie z głodu umrzeć. Buntowników jednak do posłuszeństwa przywiedziono i czterech uwięziono. Podobne wzburzenie umysłów panuje w całych Indyach. Mieszkańcy w Delhi i okolicach chowają swoje pieniądze i kosztowności, jak gdyby się niebezpieczeństwa obawiali.

W Bombaju gruchnęła wieść, że w Beludschistan na południe od Kandaharu powstanie wybuchło. Wojsko angielskie w Dadur miało być zniesione, Kapitan Davison zabity, a magazyny złupione. Wszakże pogłoska ta nieznajdowała wiary, ile że listy z Dadur z dnia 17. Stycznia nic o tém nie wspominają.

Wyprawa Sieksów przeciw Tybetowi Chińskiemu niepowiodła się podobno. Pod Tallubhah przyszło do utarczki, w któréj dowódzca Sieksów, Zarawur Sing, mieniący się już drugim Timurem albo Dżyngiskanem, porażony i zabity został. Zwycięzcy uszy i ręce poległych jako znaki zwycięztwa do Lassy posłali. Następca Zarawura wpadł, podobnie jak dowódzca angielski w Kabulu, w skutek układu w zasadzki Chińczyków. Całe wojsko okropnie zginęło i ledwo 300 w najnędzniejszym stanie do Almorah przybyło. Podobnie niepowiodła się wyprawa Tharawaddżego, Króla Birmanów, przeciw Rangun; stracił 3,000 wojska i ledwo sam ujść zdołał.

— — O wspomnianéj utarczce w bliskości Kandaharu, dowodzącéj że powstanie już się daléj ku Zachodniemu Afghanistanowi rozprzestrzeniło donosi Bombaj Times:

»D. 10. Styczn. wieczorem mały oddział 40 Sipahisów, przeprowadzających na wielbłądach swoich żywność do obozu, napadnięty został przez hufiec 400 Afghanów, ale mimo przemagającéj siły nieprzyjaciół dotrzymał miejsca. D. 12. Styczn Mahomed Alta, wysłany z Kabulu do Kandaharu naczelnik buntowników i Xiążę Sufter Dschung przeciągnąwszy przez dolinę Urgunda mocne zajęli stanowisko na prawym brzegu płynącéj przez krainę Aschuksei rzeki, o 5 mil na zachód od Kandaharu. Mieli pod rozkazami swemi 3000 ludzi z Dalha a 2000 połączyło się z nimi z wsiów krainy Achukcye. General-Major Rott ze świtem wyruszył z Kandaharu naprzeciw nieprzyjacielowi, poczyniwszy wprzód stosowne kroki dla obrony miasta. Jego siły zbrojne składały się z 6 pułków piechoty, 1000 jazdy z 16 dział. Stanowisko nieprzyjaciół z przodu kanały i trzęsawisko zasłaniały, oba skrzydła opierały się o obmurowane ogrody. Przez czas niejaki ustawieni w ogrodach i nad kanałami strzelcy mocny utrzymywali ogień, ale gdy wojsko nasze przeprawiwszy się przez rzekę z nastawionemi bagnetami atak przypuściło, piechota nieprzyjacielska w rozsypkę poszła. Jazda dłużéj opór stawiała ale i tę Leeson i Haldane przez dzielnie wykonane ruchy, do ucieczki zmusili. Strata nasza była małoznaczna; 3 poległo a 20 do 30 raniono, między tymi też 3 oficerów. Nieprzyjaciel 153 zabitych i około 200 ranionych na bojowisku zostawił. Miasto Kandahar, oraz Kalat-i-Gildschi są zabezpieczone.

Stany Zjednoczone Ameryki północnéj.

Z Nowego-Yorku, dnia 16. Marca.

Z Texas donoszą podnie 25. Stycznia, że rząd tameczny ratyfikował traktat zawarty przez Generała Hamilton z Lordem Palmerston, względem zniesienia handlu niewolnikami.

Rozmaite wiadomości.

Należytość dla ubogich od widowisk w Paryżu. W Paryżu jest ustawa, na mocy któréj każda tameczna scena obowiązana jest do kasy ubogich składać dziesiątą część swego dochodu brutto. Po ukończonym niedawno przez dyrekcyę teatru »Cirque Olimpique« bilansie za rok upłyniony, okazało się, że dyrekcya ta odwiezła do nadmienionéy kasy 92,127 franków, a więc, że w całym 1841. roku, 921,270 franków dochodu miała.

Jubilery w Palais-Royal. Policya prefektury w Paryżu, dla większego publicznego bezpieczeństwa i dla stósowniejszego rozrządzenia swoją strażą, dowiadywała się niedawno o gatunku i wartości wszystkich złotych i srebrnych towarów, które się po sklepach w Palais-Royal znajdują. Z wykazu tamecznych jubilerów okazało się, że wartość zupełnie oprawionych klejnotów, które w ciągu ostatnich zapust na przedaż wystawiono, dziesięć milionów franków wynosiła.

Żegluga parowa po Atlantyckiém morzu. Zatonięcie statku parowego »Praesident,« stało się ważną pobudką do rozpoznawania żeglugi parowéj między Europą a Ameryką. Niebezpieczeństwo tego przedsiębierstwa w obecnym stanie wynalazku, nie podpada żadnéj wątpliwości. Machiny w teraznieyszym swym składzie, niedostateczne są do tak długiéj żeglugi, a oddalenie przechodzi najwyższy stopień siły parowéj. Jakoż każde towarzystwo, które takiemiż okrętami usiłowało przywrócić komunikacyę między Ameryką a Europą, poniosło dotychczas same straty. I tak właściciele okrętu parowego »Great Liverpool,« w ciągu jednéj żeglugi, ponieśli 6000 funtów szterlingów straty, a właściciele statku parowego »Britich Queen,« uchylili się od przedsiębierstwa ze szkodą przeszło 50,000 funtów szterlingów. Statki parowe: »Syrius, Royal William,« tudzież »United States,« które przedtém między Europą a Ameryką krażyły, odtąd już na innych liniach służbę odbywają.

Nowy gaz. Pewien kominiarz w Cambray, nazwiskiem Ducret, wynalazł sposób robienia gazu z sadzy, który czyściéj i jaśniéj pali się ma, niż gaz z węgli kamiennych. Stara się on obecnie u francuzkiego rządu o przywiléj swobody.

Wesoły obchód pogrzebowy. Obchody pogrzebowe nigdzie nie odbywają się smutniéj jak w Hiszpenii, gdzie powinowaci i krewni osłonięci grubą żałobą, a na czele ich pobożne bractwa z najokropniejszemi godłami śmierci, śpiewając hymny żałobne, za trumną idą. Tém bardziéj zwrócił na siebie uwagę obchód pogrzebowy, który w Barcelonie, jak tamtejsze pismo »Corresponsal« donosi, stósownie do rozporządzenia zmarłéj damy nazwiskiem Pauliny Ullastres, d. 28. Stycznia b. r. istotnie się odbył I tak zwłoki téj zmarłéj damy ubrano najwytworniéj i podług najpierwszéj mody. Wszystkie artykuły kupowano u takich profesyonistów, którzy najmniéj mają roboty. Dwunastu od stóp do głowy kosztem téjże damy zupełnie w nową odzież przybranych ubogich, szło za trumną,

a skoro kapłan cały orszak pobłogosławił, przyłączyło się 24 muzyków, którzy przegrywając najweselsze pieśni, przez najcelniejsze ulicy miasta przeciągali. Pod wieczór stósownie do testamentu téjże zmarłéj, wyprawiono ucztę z muzyką dla dwiestu ubogich.

Pietyzm. W Allersdorf, niedaleko Bajreut mieszka majętnego włościanina syn, który przez czytanie książek pietystycznych dostał pomieszania zmysłów. Dnia 7. Lutego upłynął 46 dzień, jak powiedział: »Od dzisiejszego dnia nic więcéj jeść nie będę, za dni 40 rozstanę się z tym światem i znowu żyć będę.« Od tego czasu nie przyjmuje do siebie żadnego pokarmu ani napoju i wszelką namową nie można jego stałości przełamać. Ponieważ zostaje pod ścisłym dozorem policyi, która nad nim czuwa nieprzerwanie dniem i nocą, przeto wszelkie podejrzenie, jakoby jadł potajemnie, nie ma tu miejsca. Odwidzający go lekarz jest tego zdania, iż zagorzalec ten w kilku dniach życie zakończy, bo już zrobił się z niego okropny szkielet, a głos jego stał się słabym, i ledwie zrozumiałym. Żąda on, aby go po śmierci przez 5 dni nie chowano, a wtedy rzeczony cud się pojawi, że znowu do życia powróci. Jakkolwiek trudno uwierzyć, aby człowiek przez czterdzieści dni obejść się mógł bez wszelkiego pokarmu, jednakże korespondent dziennika: *Der Humorist* zaręcza, że powyższy fakt jest istotny.

W wielkiém księstwie Heskiém, powstają mocno damy na to, że chociaż tamtejsza płeć żeńska co do ilości nierównie jest liczniejsza niż męzka, jednakże trzech żonatych zaproponowało na sejmie, aby pozwolenie żenienia się ograniczono.

Pewien gość czynił oberzyście wyrzuty, że dobrych trunków nie ma. »W tém winie jest za wiele wody,« rzekł do niego. — »Przeciwnie,« ozwał się drugi, »w téj wodzie jest za mało wina.«

OBWIESZCZENIE.

Niedawno znowu wściekły pies schwycony i zabity został, przez ktorego dwaj ludzie zranieni i zapewne też niektóre psy ugryzione były.

Celem zapobieżenia większemu nieszczęściu rozporządza się niniejszém, ażeby wszystkie psy w obwodzie policyjnym tutejszym na 4 tygodnie od dnia dzisiejszego rachując, bezpiecznie uwiązane zostały.

Psy na wolność puszczone nietylko złapane, i skoroby właściciele takowych w 24 godzinach nie zgłosili się, zabite zostaną, ale téż właściciele wypośrodkowani oprócz tego za kontrawencyą przeciwko obwieszczeniu niniejszemu albo 5 Tal. kary zapłacą, albo téż na 8 dni do więzienia osądzeni zostaną.

Przy téj okazyi Publiczność niech zwraca swoją uwagę na przepisy paragrafu 92. do incl. 101. Regularninu Policyjnego w Dzienniku Praw pod d. 28. Października 1835. umieszczonego.

Poznań, dnia 14. Kwietnia 1842.

Królewskie Dyrektoryum policyi.

SPRZEDAŻ KONIECZNA.

Główny Sąd Ziemiański w Bydgoszczy.

Dobra szlacheckie Skoki, w powiecie Wągrowieckim położone, przez Dyrekcyą Ziemstwa oszacowane na Tal. 30,723 sgr. 8 fen. 9, mają być sprzedane drogą konieczněj subhastacyi w terminie na

dzień 21. Lipca 1842. r.

zrana o godz. 11téj w sali posiedzeń naszych sądowych wyznaczonym.

Taxa, wykaz hypoteczny i warunki sprzedaży przejrzane być mogą w trzecim oddziale Registratury naszéj.

Z pobytu niewiadomi wierzyciele realni:
sukcessorowie Mikołaja Radolińskiego,
Wincencya z Świnarskich Szczaniecka i mąż jéj Klaudyusz Szczaniecki, i
owdowiała z Loewissonów Blum,
wzywają się do tego publicznie.

SPRZEDAŻ KONIECZNA.

Sąd Ziemsko-miejski w Poznaniu.

Nieruchomość tu przy Starym Rynku pod liczbą 62. leżąca, do Jadwigi Teressy Jankowskiéj, Juliusa i Heleny Franciszki małżonków Gierschbergów, Wojciecha Jana Nepomucena, Grzegorza Bolesława, Leona Macieja i Hipolita Józefa rodzeństwa Jankowskich należąca, oszacowana na 13,974 Tal. 24 sgr. 10½ fen. wedle taxy, która wraz z wykazem hypotecznym i warunkami w Registraturze przejrzana być może, będzie

dnia 26go Lipca 1842.

przed południem o godzinie 11téj w miejscu zwykłém posiedzeń sądowych sprzedana.

Wszyscy niewiadomi pretendenci realni wzywają się, ażeby się pod uniknieniem prekluzyi zgłosili najpóźniéj w terminie oznaczonym.

Niewiadomy z pobytu współwłaściciel Wojciech Jan Nepomucen Jankowski, zapozywa się niniejszém publicznie.

Poznań, dnia 28. Października 1841.

OBWIESZCZENIE.

Podaje się niniejszém do publicznéj wiadomości, iż pozostałość szynkarki Justyny Małeckiéj z Poznania, nad którą process skró-

conego postępowania otworzonym został, pomiędzy wiadomych wierzycieli po upłynieniu 4 tygodni rozdzieloną zostanie.

Poznań, dnia 23. Marca 1842.

Królewski Sąd Ziemsko-miejski.

OBWIESZCZENIE.

W skróconém postępowaniu konkursowém, które nad pozostałością proboszcza Wojciecha Ławickiego otworzoném zostało, ma być w dniu 10. Czerwca r. b. o godzinie 9téj przed Ur. Strawińskim, Radzcą Ziemsko-miejskim tu w miejscu, znajdująca się massa podzieloną, co się wszystkim nieznajomym wierzycielom do wiadomości podaje.

Grodzisk, dnia 21. Marca 1842.

Król. Pruski Sąd Ziemsko-miejski.

W boru, o który toczy się spór między Nowąwsią-Podgórném a Cieślami, w powiecie Wrzesińskim, podpisany Administrator przedawać będzie sposobem licytacyi, za gotową zaraz zapłatę, dnia 28. Kwietnia r. b. od godziny 10téj rannéj i dni następnych:

a) 220 sążni drzewa sosnowego w szczapach czyli kloftach,

b) 330 sążni drzewa sosnowego gałęziowego,

c) 215 wielkich belek z smolnego drzewa sosnowego, po części już na sposób kupiecki obrobionych.

Na termin ten zaprasza chętnych kupna.

Wodzisko pod Pogorzelicą, dnia 7. Kwietnia 1842.

Administrator Sądowy Prądzyński.

Powróciwszy z jarmarku Lipskiego, polecam niniejszém najnowsze mody paryzkie, oraz materye na suknie w rozmaitych gatunkach i cenach, również hafty, kamizelki i rękawiczki mężkie.

Poznań, dnia 14. Kwietnia 1842.

A. Tyc.

WYPRZEDAŻ.

Mając zamiar wypróżnić doszczętnie skład mój zegarów i zegarków, zwracam uwagę szanownéj Publiczności, iż od dnia dzisiejszego poczynając odprzedaję wszelkie zegarki stołowe, gotowalniane, i wprawdzie Paryzkie porcelanowe, bronzowe i alabastrowe, Wiedeńskie i Berlińskie zegarki tego rodzaju za zwyczajne ceny nabycia, także znaczną liczbę wyborowych złotych, srebrnych zegarków cylindrowych i nakręcanych, i wszelkie Szwarcwaldzkie zegarki wiszące za bardzo słuszną cenę przedawać będę.

Wszystkie zegarki są uregulowane i ręczam na rok bieg ich porządny.

NB. Wszelkie wydarzające się w tym zawodzie naprawki uskuteczniać będę dokładnie za połowę dotychczasowéj ceny, przyrzekając roczną gwarancyę.

Mieszkam teraz w Starym rynku № 79. na pierwszém piętrze.

Poznań, dnia 15. Kwietnia 1842.

J. N. Thiele, zegarmistrz.

Młodzieniec dobrego wychowania, umiejący po polsku i po niemiecku, znajduje jako uczeń pomieszczenie w cukierni

Braci Vassalli, w starym rynku.

Kurs gieldy Berlińskiéj.

Dnia 14. Kwietnia 1842.

	Stopa prC.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizna.
Obligi długu państwa . . .	4	$104\frac{3}{4}$	$104\frac{1}{4}$
Pr. aug. obligacje 1830. . .	4	$103\frac{3}{4}$	$103\frac{1}{4}$
Obligi premiów handlu morsk.	—	—	$83\frac{1}{2}$
Obligi Kurmarchii	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{5}{8}$	—
Berlińskie obligacje miejskie	4	$104\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
Elbląskie dito	$3\frac{1}{2}$	—	—
Gdańskie dito w T.	—	48	—
Zachodnio-Pr. listy zastawne	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{3}{4}$	$102\frac{1}{4}$
Listy zast. W. X. Poznańskiego	4	$106\frac{1}{4}$	$105\frac{3}{4}$
Wschodnio-Pr. listy zast. .	$3\frac{1}{2}$	—	$102\frac{1}{4}$
Pomorskie dito	$3\frac{1}{2}$	103	$102\frac{1}{2}$
Kur- i Nowomarch. dito . .	$3\frac{1}{2}$	103	$102\frac{1}{2}$
Szląskie dito	$3\frac{1}{2}$	—	102
Akcje			
Kolei Berlińsko-Poczdamskiéj	5	—	$126\frac{1}{2}$
dito dito akcje a prioris .	$4\frac{1}{2}$	—	$102\frac{1}{2}$
Kolei Magdebursko-Lipskiéj	—	—	112
dito dito akcje a prioris .	4	—	$102\frac{1}{2}$
Kolei Berlińsko-Anhaltskiéj	—	$108\frac{1}{4}$	$107\frac{1}{4}$
dito dito akcje a prioris .	4	—	$102\frac{1}{2}$
Kolei Düsseldorf.-Elberfeld.	5	$85\frac{1}{2}$	—
dito dito akcje a prioris .	5	$100\frac{1}{2}$	—
Kolei nadreńskiéj	5	$96\frac{1}{4}$	—
dito dito akcje a prioris .	4	$101\frac{1}{8}$	$100\frac{5}{8}$
Złoto al marco	—	—	—
Frydrychsdory	—	$13\frac{1}{2}$	13
Inne monety złote po 5 tal.	—	$9\frac{11}{12}$	$9\frac{5}{12}$
Disconto	—	3	4

Ceny targowe w mieście POZNANIU. Dnia 15. Kwietnia 1842. r.	od Tal.	od sgr.	od fen.	do Tal.	do sgr.	do fen.
Pszenicy szefel	2	17	6	2	18	6
Zyta . dt.	1	12	—	1	12	6
Jęczmienia dt.	—	22	6	—	23	6
Owsa . dt.	—	20	—	—	22	6
Tatarki dt.	—	22	—	—	23	6
Grochu . dt.	1	6	—	1	7	6
Ziemiaków dt.	—	8	—	—	9	—
Siana cetnar	—	25	—	—	26	—
Słomy kopa	8	—	—	8	5	—
Masła garniec	1	22	6	1	25	—
Spirytusu beczka	—	—	—	—	—	—